

Astronomy & Astrophysics'te yayımlanan makaledeki gözlem grafikleri. Kırmızı görünen veriler TÜBİTAK Türk-Rus 1,50 teleskobundan, mavi görünenler ise Osaka Astrofizik Gözlemevi'nden alınmıştır. Açıkça görülen dalgalanma, yıldızın yörüngesinde bir gezegen olduğunu gösteriyor.

Bu değişimleri farklı teleskoaplarda farklı gözlemlerle kıyaslayan bilim insanları, değişimlerin kaynağının yıldızın etrafında dönen bir ötegezegen olduğunu fark etti.

Bu yeni ötegezegen gaz dev (jovian) sınıfında. Jüpiter benzeri bir gezegen ve yaşanabilir değil. Jüpiter'den 1,5 kat daha büyük, yıldızına olan uzaklığı ise yaklaşık 1 AU (Astronomi Birimi yani Güneş ile Dünya arasındaki mesafe). Yörüngesi neredeyse çembersel. Yeni keşfedilen gezegenlere isimlerini genellikle onları keşfedenler verebilir. İsmi akademik olarak HD 208897b olacak bu ötegezegen, Yrd. Doç. Dr. Mesut Yılmaz eğer izin verilirse "Türk" ya da "Atatürk" ismini vermeyi akıllarından geçirdiklerini söylüyor. Türkiye'deki astrofizik araştırmaları için güzel bir başlangıç değeri taşıyan bu çalışma, dileriz önemli başka bu- luşlara da zemin hazırlar.

Kaynak:
<https://phys.org/news/2017-08-jupiter-mass-planet-orbiting-giant-star.html>

Yayımlanan Makale: <https://arxiv.org/abs/1708.01895>

TUG Bakırlitepe Yerleşkesi

TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi (TUG)

TÜBİTAK ve Akdeniz Üniversitesi işbirliği ile 1991'de 40 cm ayna çaplı bir teleskop ile Antalya Saklıkent'te inşa edilen TUG yerleşkesinde dört teleskop var. Bu teleskopların en büyüğü olan RTT150 Eylül 2001'de Rusya Bilimler Akademisi Uzay Araştırmaları Enstitüsü ile yapılan işbirliği sonucunda açıldı. St. Petersburg'da inşa edilen, 1,5 metre ayna çapına sahip olan bu teleskop, şu anda Türkiye'de bulunan en büyük teleskop. Ötegezegen araştırması yapan bilim insanlarımız da bu teleskopun verilerini kullandı. Bir diğer teleskop olan T100 teleskobu Ekim 2009'da açıldı. Ayna çapı 1 m olan teleskop, çok renkli ışık ölçümleri için kullanılıyor. Üçüncü teleskop olan T60 teleskobu (ayna çapı 60 cm'dir) ABD'de inşa edildi ve Eylül 2008'de Türkiye'de çalışmaya başladı. Robotic Optical Transient Search Experiment (ROTSIE) projesi kapsamında çalışan ROTSIE III-d, proje bağlamında imzalanan bir protokolle TUG'a getirildi ve 2004'te çalışmaya başladı. Bu teleskop çoğunlukla insan gözüyle görülmeyen tayflarda yaşanan gökfiziksel olaylar sırasında görünür dalga boyundaki gerçekleşen değişimlerin araştırılmasında kullanılıyor.

Eylül'de Gezegenler ve Ay

Merkür: Gün doğmadan önce doğu ufkunda ayın ilk yarısına kadar gözlenebilecek. Özellikle ayın 16'sında Mars ile birbirine değecek kadar yakınlaşmaları görülmeye değer. İkiliye daha yüksekte parlayan Venüs eşlik ediyor.

Venüs: Sabahları gün doğumundan önce doğu ufkunda bulunacak olan gezegen günler ilerledikçe Güneş'e yakın konuma gelmeye başlayacak. Bu nedenle gözlenebileceği süre kısılacak. Ayın sonuna doğru gezegen gökyüzünde Mars ile yakın konumda olacak, fakat ufuktan fazla yükselemeyeceği için bu olay ancak ufku açık olan yüksek gözlem yerlerinden görülebilecek.

Mars: Sabah gökyüzüne geçen gezegen ayın son günlerine kadar gözlem için uygun değil. Ayın son birkaç günü gün doğu-

mundan önce doğu ufkunda Venüs'ün yakınında görülebilir.

Jüpiter: Gün batımında batı ufkunda iyice alçalmış olan Jüpiter iyi hava koşullarında ve yüksek bir gözlem yerinden ayın ilk yarısında bir saati geçmeyecek sürelerle gözlenebilir. Sonrasında Güneş'e yakınlaşacak olan gezegeni görmek mümkün olmayacak.

Satürn: Ayın ilk yarısına kadar gün batımında güneyde yer alan gezegen gece yarısına kadar gökyüzünde. Satürn ayın ikinci yarısından itibaren gece yarısından önce batıyor. Ayın 26'sında ilkdördün evresindeki Ay ile yakın görünecek.

Ay: 6 Eylül'de dolunay, 13 Eylül'de sondördün, 20 Eylül'de yeniay ve 28 Eylül'de ilkdördün evresinde olacak.